

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Tanssitaiteen
verkottumisprosessin käynnistäminen**

Ulla Wirzenius

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

4/2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Ulla Wirzenius	Sivumäärä 39 ja 1 liitesivua
Työn nimi Tanssitaiteen verkottumisprosessin käynnistäminen	
Ohjaavat opettajat Päivi Ruutiainen ja Arto Lindholm	
Työn tilaaja Tanssitaiteen edistämisyhmä, Ulla Wirzenius	
Tiivistelmä <p>Ulla Wirzeniuksen opinnäytetyö Tanssitaiteen verkottumisprosessin käynnistäminen kuvaa keväällä 2013 tehtyä kehittämistyötä, jonka avulla pyrittiin löytämään yhteisiä tavoitteita Porvoon, Loviisan, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan ja Imatran tanssitaiteen alan toimijoiden välille. Pyrkimyksenä on luoda yhteistoiminnalle työkaluja, verkkoja, jotka perustuvat tanssikentältä kerättyihin taustatietoihin sekä kehittämistyön aikana tehtyihin haastatteluihin ja havainnointiin.</p> <p>Kehittämistyössä on haluttu yhdistää ja verkottaa jokseenkin hajanaista tanssin kenttää alueella, joka ei kuulu Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamien tanssin aluekeskusten piiriin. Alan rakenteiden kehittämättömyys on johtanut kollegiaalisen tuen puutteeseen. Ammatillisen kasvun tukemiseksi ja työtilaisuuksien lisäämiseksi yhteyksien avaaminen tanssitaiteilijoiden välille on oleellista. Puhekielessä verkostoitumisella tarkoitetaan usein lähes yksinomaan kontaktien luomista. Tässä työssä verkottumista käsiteltiin työnteon organisointitapana, jota käytetään systemaattisesti muun muassa sosiaali- ja nuorisotyössä esimerkiksi joustavuuden lisäämisessä ja tiedonkulun edistämässä. Työn tilaajana oli riippumaton tanssitaiteen edistämiprojekti, jonka toteuttajina ovat vapaat tanssitaiteilijat ja kyseessä olevan opinnäytetyön tekijä. Projekti toteutetaan vuoden 2013 aikana.</p> <p>Porvoossa, Loviisassa, Kotkassa, Kouvolassa, Lappeenrannassa ja Imatralla toimivilta tekijöiltä kerätty tieto tanssitoimijoiden tavoitteista ja verkottumistarpeista oli kehittämistyön tärkeintä antia. Tämän informaation perusteella pystyttiin hahmottamaan verkottumisen rakenteita. Aineiston jatkokäsittelyä sekä yhteyksien muodostumista varten kutsuttiin koolle esittävän taiteenalan foorumi, joka järjestetään kesäkuussa 2013.</p> <p>Kehittämistyön aikana käynnistyi prosessi tanssin rakenteiden syntyä. Näitä olivat tanssitapahtuman suunnittelu, valmistelut tanssielokuvien esittämiseksi ja paikallisten tanssitaiteilijoiden yhdessä valmistaman esityksen suunnittelu ja sen rahoituksen järjestäminen. Kehittämistyössä mukana olleet toimijat olivat innostuneita alansa kehittämisestä, antoivat tukensa työn etenemiselle ja olivat halukkaita suunnittelemaan tulevaa.</p> <p>Verkottumisen käynnistäminen ja yhteistyökuvioiden nivoutuminen olemassaolevaan toimintaan vievät aikaa. Tanssitaiteen verkottumisprosessin käynnistymisen merkittävyys ammattitanssitoiminnalle alueella voidaan todeta vasta tämän kehittämistyön jälkeen. Jatkossa ammattitanssitoiminnan koordinointi organisaation kuten yhdistyksen kautta selkeyttäisi alueellista toimintaa ja yhteistyötä erityisesti taidetoimikuntien, kaupunkien organisaatioitten ja kaupunginteattereitten kanssa.</p>	
Asiasanat verkostoituminen, verkostot, esittävät taiteet, kiertueet, kehittämisprojektit	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management

ABSTRACT

Author Ulla Wirzenius	Number of Pages 39
Title Initiating a dance partnership network	
Supervisors Päivi Ruutinen and Arto Lindholm	
Subscriber Collective of dance artists, Ulla Wirzenius	
Abstract <p>Ulla Wirzenius' thesis Initiating A Dance Partnership Network describes the development process in initiating a network during the spring of 2013. The aim was to find goals that dance artists in Porvoo, Loviisa, Kotka, Kouvola, Lappeenranta and Imatra share, and to create networks based on the data collected from the dance practitioners through interviews and observation.</p> <p>Development of the networks are required to connect the rather scattered field of dance in South-Eastern Finland, which is not part of the Regional Dance Centres funded by the Ministry of Culture and Education. Dance has lacked structures to function in the area which has led to a lack of collegial support. It's essential to increase connections between the artists to support their professional growth and improve working opportunities. The idea of forming networks follows those used within social and youth working field. Such networks are used as tools for more efficient flow of information and flexibility. The subscriber of this work is a collective of dance artists with the aim to promote dance in the areas mentioned in a project that will be carried out in 2013.</p> <p>The most important part of this development process was to collect information about the needs and goals of the practitioners. Based on the information collected it was possible to plan preliminary network structures for dance. During the writing of the thesis the structures for the network started to emerge. However, they will be established in the future as the process builds. These would be a dance event, screenings of dance films and a performance by local dancers. The dance artists involved in the process were enthusiastic about developing dance in the area and were very supportive.</p> <p>Building networks is a gradual process. In the future an organization would be useful to coordinate professional dance activities. It would give status and play a role in regional co-operation, also when collaborating with arts councils, cities and municipal theatres.</p>	
Keywords partnerships, networks, performance arts, touring, projects	

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 PERUSTAA LUOVIA MAHDOLLISUUKSIA	7
2.1 Tanssitaidetoiminta kaupungeissa Helsingistä itään	7
2.2 Tanssin aluekeskukset	9
2.3 Tanssin yleisöt ja esitykset	9
2.4 Tanssikentän yhteistyöpyrkimykset	11
3 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN MÄÄRITTÄMINEN	12
3.1 Aiheen hahmottuminen ja tavoitteen asettaminen	12
3.3 Kehittämistehtävän rakenne ja rajaus	14
3.4 Menetelmät	15
4 VERKOTTUMISEN TARPEIDEN TUNNISTAMINEN	15
4.1 Yhteistoimintaverkot	15
4.2 Haastattelut	17
4.3 Valintatehtävä	19
4.4 Väliarviointi	24
5 VERKOISTA MUODOSTUU RAKENTEITA TANSSITAITEELLE	26
5.1 Tanssielokuvat (tapahtumat-verkko)	26
5.2 Tanssifestivaali (tapahtumat-verkko)	27
5.3 Kiertuerinki-verkko	27
5.4 Tekijäpankki (kommunikaatio-verkko)	28
5.5 Veturiorganisaatio-verkko	30
5.6 Foorumi alustaksi jatkokehittämiselle	31
5.7 Kehittelyvaiheen yhteenveto	33
6 VERKOTTUMISPROSESSI	33
6.1 Tulokset ja arviointi	33
6.2 Pohdinta	35
LÄHTEET	37
LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Verkostoitumisesta kuulee puhuttavan usein, kun tarkoitetaan toisiinsa tutustumista ammatillisessa tarkoituksessa. Olen opintojeni aikana kiinnittänyt huomiota siihen, että verkostoituminen koetaan tärkeäksi sekä opettajien että opiskelijoiden keskuudessa. Myös tutkimusten mukaan ammatissa toimivien parissa verkostoituminen koetaan merkitykselliseksi (Honkanen 2011, 2; Karhunen 2006, 99; Korjonen-Kuusipuro 2011, 16). Pysähdyin tarkastelemaan minkälaisia ratkaisuja verkostoituminen antaa erilaisiin ongelmiin. Toiset käyttävät verkostoitumista tavoitteellisesti (Honkanen 2011, 32) ja heille lienee verkostoitumisen tarkoitus eniten kontaktien luomista (mt., 36–37). Kulttuurialalla käytetään myös monenlaisia verkostomaisia rakenteita tiedonvaihdossa ja ammatillisten kohtaamisten mahdollistajina. Hyvänä esimerkkinä tästä on tanssitaiteen saralla toimiva hankemuotoinen pohjoismainen nykytanssin edistämishjelma Keöja. Tanssitaiteella tarkoitan esittävää tanssia, jota katsomaan tulee yleisö (Tanssin tiedotuskeskus 2010). Opinnäytetyön laajutta rajatakseni keskityn tanssityyleistä lähinnä nykytanssiin.

Asun Kymenlaaksossa ja olen viime vuosina toiminut kahden tanssitaiteilijan taustajoukoissa enkä ennen opinnäytetyön tekemistä tiennyt muista Kotkan kaupungin läheisyydessä toimivista tanssitaiteen ammattilaisista. Pohdin kuinka moni tanssin ammattilaisista Porvoossa, Loviisassa, Kotkassa, Haminassa, Kouvolassa, Lappeenrannassa ja Imatralla toimii toisistaan tietämättömänä. Olin kuullut että Liisa Ylä-Outinen, vuosina 1999–2001 työskennellyt tanssin läänintaiteilija, oli tehnyt tanssia näkyväksi toimikaudellaan Kaakkois-Suomessa. Johtuen henkilövaihdoista pitkäjänteinen työ tanssin toimintarakenteiden ja yhteistyön kehittämiseksi nähdäkseni uupuu tai on katkeillut. Yhteistyön kehittäminen on jälleen ajankohtainen Kaakkois-Suomessa, kun Kaakkois-Suomen taidetoimikunta on julistanut vuoden 2013 tanssin teemavuodeksi. Teemavuosi antaa sysäyksen tanssitaiteelle alueella, jolle ei ole käynnistetty Opetus- ja kulttuuriministeriön tanssin aluekeskusverkostohanketta.

Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan tanssin teemavuoden valmistelupalaverin jälkeen kesällä 2012 otin yhteyttä minulle aimmin tuntemattomaan tanssitaiteilijaan. Olettamukseni yhteistyön lisäämistarpeesta vahvistui. Taidetoimikunnan tanssin teemavuosi tulisi keskittymään esitystoimintaan, eikä ammattitanssin edistämiseksi ollut suunnitelmia teemavuoden jälkeen. Etsin tämän kehittämistyön avulla ratkaisuja tanssitaiteen pysyvien verkottumismallien kehittämiseen tanssitaiteessa.

Jo ennen opinnäytetyötäni olen ollut kiinnostunut tanssitaiteen esillesaamisesta. Tanssitaiteen rakenteita olen vuoden ajan pohtinut ja visioinut Kotkan Kaupunginteatterin johtajan Ilkka Laasosen kanssa, joka on myös toiminut työni kommentaattorina sen eri vaiheissa. Lisäksi mukana ideoimassa ovat olleet tanssitaiteilijat Thomas Freundlich ja Neil Owens. Konkreettinen kehittämistyö tätä opinnäytetyötä varten oli mahdollista vain alueen tanssitaiteilijoiden osallistumisella. Kaakkois-Suomen taidetoimikunta on tukenut työtä olemalla tiedonlähde ja välittäjätaho. Lisäksi lukuisat henkilöt eri organisaatioissa ovat pohdinnoillaan edesauttaneet työni aiheen rajaamista tanssitaiteen ammattilaisiin.

Humanistiseen ammattikorkeakouluun tekemäni opinnäytetyön tuli olla tilaustyö. Päädyin itse olemaan tilaaja työlleni, jota hyödynnetään perustamassani tanssitaiteen edistämisyhteistyössä. Olen projektin vetäjä ja muu ryhmä koostuu vapaista tanssitaiteilijoista. Projektin toteutusaika on vuosi 2013, jonka aikana hyödynnämme opinnäytetyön tuloksia. Opinnäytetyön tavoitteeksi muodostui verkottumisprosessin käynnistäminen. Teen tässä työssä eron pelkkään tutustumiseen liitetyn verkostoitumisen ja suunnitelmallisesti rakennettujen, sopimuksella solmittujen, tavoitteellisten toimintarakenteiden eli verkkojen välille. Verkot ovat yhteistyön työkaluja ja niiden on tarkoituksena on tähdätä verkon osapuolten yhteisen tavoitteen toteutumiseen. Verkon tarkoitus voi olla vaikkapa näkyvyyden lisääminen. Rakensin opinnäytetyöni aikana tanssitaiteilijoille esityksen alustavista yhteistyöverkoista. Verkkojen perustaminen on aikaa vievää, joten keskityin opinnäytetyössäni prosessin käynnistämiseen.

Kehittämistyöhöni on vaikuttanut Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2009) kirjassa Kehittämistyön menetelmät verkostotutkimusta käsittelevässä luvussa esitetty ajatus määriteltävissä olevasta yhteistoimintakuviosta, jossa verkko on suuren verkoston pieni osanen (mt., 86). Koska tutkimuksen sijaan olin tekemässä työelämän

kehittämistyötä, hain verkottumisprosessin käynnistämiseen lisäinspiraatiota Valkokarin, Hakasen ja Airolan (2007) kirjoittamasta työkirjasta Yritysverkoston strateginen kehittäminen.

2 PERUSTAA LUOVIA MAHDOLLISUUKSIA

2.1 Tanssitaidetoiminta kaupungeissa Helsingistä itään

Tanssikoulujen perustajat Porvoossa, Loviisassa, Kotkassa, Kouvolassa, Lappeenrannassa ja Imatralla ovat tehneet toimialueellaan tanssin edistämisen eteen kovasti työtä. Tanssikoulut vaikuttavat vahvasti harrastajatanssiesitysten saatavuuteen, taiteenlajin näkyvyyteen paikkakunnalla ja ruohonjuuritason aktiiviseen toimintaan. Tanssikoulut tyypillisesti myös työllistävät ammattitanssijoita opetustehtäviin, mutta niillä ei liene olevan ammatilaisesitysten määrää lisäävää vaikutusta. Paikansin Porvoossa, Loviisassa, Kotkassa, Kouvolassa, Lappeenrannassa ja Imatralla kuusi yksityistä ammattijohtoista tanssikoulua, joissa nykytanssia opetetaan: Taidetehtaan Tanssikoulu, Loviisanseudun tanssiopisto, Kouvolan tanssikoulu, Studio Dance Pit, Lappeenrannan tanssiopisto ja Tanssistudio Jami. Niiden lisäksi toimintaa on harrastajien vetämissä yhdistyksissä ja kansalaisopistoissa mainitsemieni kaupunkien lisäksi myös Haminassa.

Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan keino edistää tanssitaiteen alaa on tanssialan tekijöiden kokoaminen yhteiseen seminaariin, muusikoiden ja tanssijoiden yhteistyön lisääminen ja apurahojen suuntaaminen uutta luoviin tuotantoihin (Herala 2010). Kotkassa niukasta ammattitanssitarjonnasta huolimatta esimerkiksi Merikeskus Vellamossa vuonna 2011 museoympäristössä esitetty tanssiteos Veden raja saavutti erinomaiset yleisömäärät, ja lisäksi se sai medialta hyvän vastaanoton. Kaupunginteattereitten tuotannoissa nykytanssia käytetään jonkin verran osana repertuaarimusikaaleja. Ammattitanssitarjonnan satunnaisuus voi hyvistä kokemuksista huolimatta aiheuttaa haasteellisuutta yleisön tavoittamisessa. Toistuvilla tapahtumilla puolestaan on tapana löytää yleisönsä, kuten Lappeenrannan balettigaalalla, joka Mustan ja Valkoisen Festivaalin ohella lienee ainoa

ammattitanssia sisältävä tapahtuma alueella entisen Itä-Uudenmaan maakunnasta Etelä-Karjalaan, eli Porvoosta Imatralle saakka.

Tanssin toimintarakenteiden kuten tanssin aluekeskuksen puuttuessa alueen tanssitilastointi on ollut riippuvaista koreografien omasta aktiivisuudesta ilmoittaa teostensa tietoja tanssin tilastotietoja keräävään Tanssin Tiedotuskeskukseen. Tiedotuskeskus tilastoi tanssiesityksiä muun muassa yksittäisten koreografien tilastoon (Tanssin tiedotuskeskus 2012a) ja tilastoon Tanssin aluekeskusten esitykset ja katsojamäärät (Tanssin tiedotuskeskus 2012b). Maantieteellistä jakaumaa kuvaavia tilastoja tanssin aluekeskusten esitykset ja katsojamäärät -tilastoja lukuunottamatta ei ole saatavilla. Pelkästään tilastoja tarkistelemalla on hankala suoraan saada kuvaa alueen ammattitanssitoiminnasta. Myös Kaakkois-Suomen taidetoimikunta on todennut, että tanssitaiteen tasosta ja laajuudesta on vaikeaa saada kuvaa (Herala 2010).

Ammattikentän toimintaa hidastaa entisen Itä-Uudenmaan maakunnan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan yhdessä muodostaman alueen laajuus. Puolenkin tunnin välimatkat kaupunkien välillä ovat ilman yhteistä organisaatiota tai hanketta olleet riittävän suuria eristämään tekijät henkisesti toisistaan. Tekijöiden määrän selvittämiseksi kysyin Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry:stä (entinen Tanssitaiteilijain liitto) Kaakkois-Suomen jäsenten lukumäärää. Liiton arvion mukaan jäseniä on noin parikymmentä, mutta liitto ei pysty arvioimaan kuinka moni on esiintyviä taiteilijoita ja kuinka moni on siirtynyt opettamaan, koreografiksi tai ei enää ole alalla. Tekijöitä alueella onkin, erityisesti jos laskee kaikki ammattitanssijat lajista riippumatta.

Helsinki lienee nykytanssin keskus Suomessa (Karhunen 2006, 96). Pääkaupunkiseudulla tanssijoiden työllistymismahdollisuudet ovat monipuoliset. Taiteen keskustoimikunnan keräämien tilastojen mukaan heikohkosti työllistyvät nykytanssijat työllistyvät parhaiten opettamisessa ja henkilökohtaisten verkostojen avulla (mt., 99). Tanssin tiedotuskeskuksen kokoama tilasto tanssin aluekeskusten esityksistä ja katsojista kertoo tanssitaiteen levittäytymisestä myös pääkaupunkia laajemmalle alueelle kantaesitysten tai vierailuesitysten muodossa (Tanssin tiedotuskeskus 2012b). Tanssitaiteella näyttää näin ollen olevan toimintamahdollisuuksia myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

2.2 Tanssin aluekeskukset

Parhaillaan käynnissä oleva Opetus- ja kulttuuriministeriön tanssin aluekeskusten kehittämishanke on toiminut nykyisessä muodossa 2010–2014. Suomessa toimii nykyisellään kaikkiaan kuusi tanssin aluekeskusta (Tanssin aluekeskusverkosto 2012b). Toiminta jatkuu muuttuneessa muodossa vuoden 2015 alusta ja aluekeskukset laativat parhaillaan suunnitelmaa verkoston toimintatavan muutosvaihtoehdoista ministeriölle (Santtila 2012). Tanssin aluekeskusverkostot käynnistettiin vuonna 2004, joten tanssin aluekeskusjärjestelmällä on jo muutaman vuoden kokemus verkostomaisesta toiminnasta. Tanssin aluekeskusten vaikutuksia niiden toimialueilla ovat lisääntynyt tanssitaiteen tarjonta, alan rakenteiden kehittyminen ja yhteisvoimin tuotettujen tanssiteosten syntyminen (Tanssin aluekeskusverkosto 2012a). Aluekeskusverkosto on perustettu edistämään taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta niillä alueilla, jolle on jo olemassa olevaa alan toimintaa (Opetusministeriö 2004). Tanssin aluekeskusten piiriistä kuitenkin jäävät aluekeskusverkoston ulkopuolelle Ahvenanmaa, Helsinkiä ympäröivä muu Uusimaa, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala (Tanssin aluekeskusverkosto 2013).

2.3 Tanssin yleisöt ja esitykset

Tanssin yleisöistä tiedetään maanlaajuisesti varsin vähän. Tiedustelin kaikista tanssin aluekeskuksista yleisötutkimusten teettämisestä ja eräässä aluekeskuksessa yleisötutkimuksen ei koettu kuuluvan Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman aluekeskustoiminnan kriteereihin. Zodiak – uuden tanssin keskus kuitenkin on teetättänyt vuonna 2007 omista kävijöistään yleisötutkimuksen. Tutkimusta ei tehty Tanssin aluekeskus Helsingille, mutta mainitsen sen tässä sillä tanssin aluekeskus Helsinki näyttäytyy ulospäin Zodiakina (Zodiak 2013). Kyselyn mukaan syksyn 2007 esitysten kävijöistä vajaa kolmasosa oli Zodiakissa käymässä ensimmäistä kertaa ja yli puolet olivat käyneet katsomassa Zodiakin esityksiä yli kuusi kertaa. (Dagmar Market Intelligence 2008, 1.)

Iso-Britanniassa toimii vierailunäyttämöistä koostuva kiertuejärjestelmä Dance Touring Partnership, jonka toimintaa suunnitellessa ollaan käytetty hyväksi yleisötutkimusta. Parhaiten tanssi on saanut suosiota niillä Dance Touring Partnershipin vierailunäyttämöillä, joilla on monitaiteellinen ohjelmisto. Verkoston osapuolina olevien näyttämöiden yleisöpohjaa on laajennettu tanssin myötä uudella, erityisesti nuorella yleisöllä. (Ahonen 2010, 1–2.) Tanssiareena 2000 - tanssifestivaalin yleisötutkimuksessa tultiin samankaltaisiin päätelmiin: suuret kulttuurilaitokset pystyvät houkuttelemaan monipuolista, alaan vähemmin profiloitunutta ja aktiivista tanssiyleisöä (Cantell 2003, 55–57). Tutkimuksen mukaan Helsingissä järjestetyn festivaalin kävijät olivat pääosaltaan nuoria aikuisia ja keski-ikäisiä, ja ydinyleisöstä (Suomen Kansallisoopperassa järjestettyjen tilaisuuksien yleisö pois laskettuna) neljännes kävijöistä oli uusia tai hyvin harvoin tanssia seuraavia (mt., 55–57). Zodiakin yleisötutkimus mukaili myös ikäprofiililtaan Tanssiareenan tuottamaa tutkimusta. Tanssin yleisöjä ei mielestäni kuitenkaan tutkimatta voi yleistää koko maahan mutta näyttää siltä, että tanssiteella kuitenkin on taipumusta vetää nuorehkoa yleisöä puoleensa. Näin ollen niillä näyttämöillä joilla painitaan yleisöjen ikääntymisen kanssa, voisi pohtia yleisöprofiilin keski-ikää nuorentavaa tanssiohjelmistoa.

Esityksen sisällön nivoutuminen kaupunginteattereiden toimintalinjauksiin antavat teatterinjohtajien mukaan hyvät edellytykset yhteistyön onnistumiseen tanssiryhmien kanssa. Tärkeää on että esityksen sisältö on tyyliltään sellainen, että se pystyy vetämään koko katsomon täyteen. (Moisio 2012, 79–80.) Löysin kuitenkin tutkimuskirjallisuudesta niukasti viitteitä tanssiteosten sisällön kehittämisestä tutkimustiedon avulla. Saara Moisio (2012) tutkimuksen mukaan tanssiteosten lopputulemaa ei välttämättä haluta päättää luomisprosessin alussa ja yllätyksellisyys sisällön suhteen on tekijöitä motivoivaa samalla, kun halutaan olla yllätyksellisiä myös ostajien silmissä silläkin riskillä, että se tuottaa vaikeuksia myydä ja markkinoida teosta (mt., 68–69).

Dance Touring Partnershipin yleisötutkimus osoitti että Iso-Britanniassa oli nykytanssille laajempi potentiaalinen yleisö kuin etukäteen olettiin, sillä nykytanssiyleisön kävijäprofiili näytti että sama henkilö ostaa yhtä todennäköisesti lipun myös puheteatteriesitykseen kuin nykytanssiesitykseen. Näyttämöiden

olemassaolevat asiakasrekisterit toimivat parhaiten uusien tanssiyleisöjen ”lähteenä”. Oleellisinta oli se, että näyttämöt löytävät itselleen toimivimmat keinot ja aktiivisesti seuraavat niiden vaikutusta. (Aplin & Maitland 2007, 3.) Yleisöjen tutkiminen jäänee näyttämöitten ja esiintyjien itsensä hoidettavaksi, sillä vuoden 2013 alusta toimintansa aloittaneeseen Taiteen edistämiskeskukseen ei tule tutkimusyksikköä. Kaakkois-Suomen taidetoimikunnalta asiaa tiedusteltuani myöskään alueelliseen tutkimukseen ei ole tulossa rahoitusta, joten todennäköisyys yleisötutkimusten teettämisestä jää marginaaliseksi.

2.4 Tanssikentän yhteistyöpyrkimykset

Tanssikentällä yhteistyökuvioita työstää muun muassa Tanssin talo -hanke (Rauhamaa 2013, 3). Lisäksi kiertuetoiminnan perustamiseksi on käynnistetty monia hankkeita vuosien saatossa ja kiertuetoimintaa on pohdittu tanssitaiteen edunvalvontajärjestöjä myöten. Pysyviä ratkaisuja ei toistaiseksi olla saatu aikaiseksi, vaikka edistystäkin asiassa toki on tapahtunut. Puhuttuani useiden tanssinalan organisaatioiden edustajien kanssa, viesti toiveesta saada kiertuejärjestelmä oli vahva. Moni mainitsi kiertuetoiminnan olevan kiinni rahasta ja tahtotilasta. Teosten sisällöistä ei yleensä puhuttu eikä siitä miten kiertuevalmiiksi teokset alun alkaen suunnitellaan. Käsittääkseni kaupunginteattereissa vierailuesitysten vastaanottamista hankaloittaa kiertuejärjestelyiden vastuuhenkilön puuttuminen, ja siksi vierailuja joudutaan hoitamaan muiden töiden lomassa.

Kun toimivaa kiertueverkostoa ei oikein ole (Tanssiareena ry, 2012), kotimaan erillisvierailuista, niin kutsutuista pistokeikoista ovat kalliina yleensä kannattamattomia. Asian kanssa paini 2011–2013 TEKIJÄ-hanke, joka kehitti kiinteiden ammattiteattereiden ja vapaiden ryhmien kiertue- ja yhteistoimintaa (TEKIJÄ-hanke 2012). Näiden välillä oli tarkoitus vakiinnuttaa yhteistyötä TEKIJÄ-hankkeen aikana. Kiertuetoiminnalla ei haluttu pelkästään vierailuija ja pistokeikkoja, vaan sillä pyrittiin pitkäkestoiseen vaikuttavuuteen (Helavuori 2011, 6 ja 18). Kiertuetoiminnasta kotimaisia esimerkkejä ovat lisäksi Tanssiareenan kehittämä Fall for Dance -kiertuekonsepti ja Tero Saarinen Companyn Blossom & Decay -teoksen kaupunginteatterikiertue. Suomalaisia toimijoita on myös mukana pohjoismais-

balttialaisessa nykytanssin Keõja-hankkeen koolle kutsumissa ja Tanssin Tiedotuskeskuksen isännöimissä ajatushautomioissa, joissa kehitetään kiertuejärjestelmää Pohjoismaiden ja Balttian maiden välille (Keõja 2012).

Esikuvia vakiintuneille kiertuejärjestelmälle on ulkomailla. Dance Touring Partnership tukee vierailuesitysten hankkimista rahallisesti ja sen lisäksi tehdään myös markkinointiyhteistyötä ja ylläpidetään teknisen henkilökunnan ammattitaitoa. Dansnät Sverige puolestaan on ruotsalainen kiertuejärjestelmä, jolla on hyviä esimerkkejä toisiaan lähellä sijaitsevien näyttämöiden yhteistyöstä ja paketoititaidoista (Ahonen 2010, 2).

Muita ajankohtaisia yhteistyöpyrkimyksiä ovat tanssin teemavuoden myötä paikallisin voimin valmistettavat esitykset. Lisäksi verkottumisessa ajankohtaista on Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan toimialueella visuaalisten taiteiden ammattilaisten yhteistyö, johon on ryhdytty viiden taiteilijaseuran välillä (Vilkuna 2013). Kaakon taide-niminen yhteistyö pohjautuu Etelä-Karjala-instituutin esiselvitykseen taideverkoston edellytyksistä.

3 KEHITTÄMISTEHTÄVÄN MÄÄRITTÄMINEN

3.1 Aiheen hahmottuminen ja tavoitteen asettaminen

Ammattilaisesitykset ovat jääneet satunnaisiksi Porvoosta Imatralle kattavalla alueella, ja toimijat ovat yleensä työskennelleet toisistaan erillään. Kiertuejärjestelmä vaikuttaisi tanssin saatavuuteen positiivisesti valtakunnallisella tasolla samalla kuin se tukisi toimintarakenteellaan alueen tanssitoimintaa. Muunlaisia toimintarakenteita on festivaali, tapahtuma tai muu ammatillista kasvua, työtilaisuuksia ja yhteyksiä luova jatkuva toiminta. Tutustuin rakenteiden organisoimiseksi yritysverkkojen kehittämiseen liittyvään kirjallisuuteen. Sen jälkeen selvitin Porvoon, Loviisan, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan ja Imatran toimijoiden tarpeet ja tavoitteet.

Tanssikentän tarpeiden kartoituksen olin aloittanut havainnoimalla tanssin teemavuoden ohjausryhmän kokousta. Havainnointi osoitti että toimijat toivoivat monenlaista yhteistyötä. Kunnilla ei havainnointini mukaan esimerkiksi välttämättä ole tietoa mistäpäin lähteä kysymään tekijää tanssityöpajoja vetämään. Ratkaisua siihen ei kokouksessa tullut mutta kuulin ohjausryhmässä mainittavan usein sanan ”verkostoituminen”.

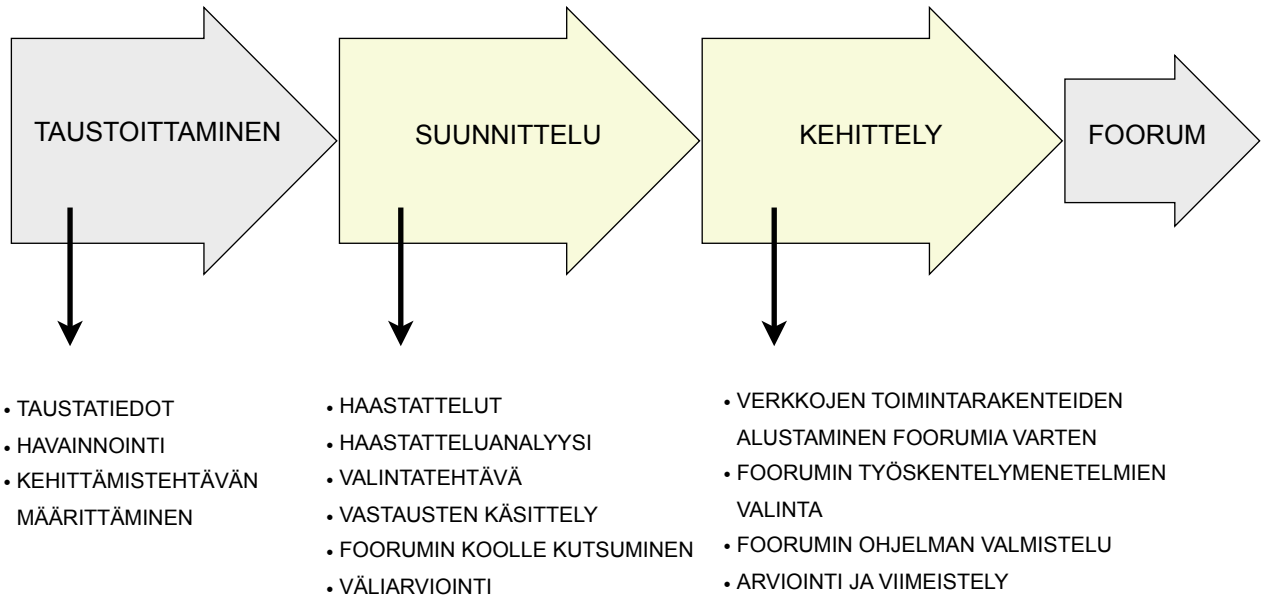
Käsitteenä verkosto on hieman pulmallinen ja puhekielessä paljon käytetty. Jos joku on liikkeellä ”verkostoitumismielessä”, niin sillä ei tarkoiteta välttämättä strategista yhteistyötä, eikä verkostoituminen todennäköisesti sisällä vuotuisia verkostotapaamisia ynnä muita vastaavia suunniteltuja toimintoja. Liiketoiminnassa verkostolla voidaan tarkoittaa laajaa yritysten ja niiden suhteiden välistä kokonaisuutta, ja verkosta puhuttaessa puolestaan tiettyjen toimijoiden sopimuksella muodostamaa yhteistoimintakuviota (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2009, 86). Liiketoiminnassa puhutaan toki myös verkostoista kuten työtäni inspiroineen Valkokarin, Hakasen ja Airolan (2007) Yritysverkostojen strateginen kehittäminen -kirjan nimi osoittaa. Olisi ollut helpointa termistön kannalta päätyä verkosto-käsitteen käyttöön, näistä esimerkkinä mainittakoon verkostotapaaminen. Sanan verkko käyttämisestä syntyikin taustoittamisvaiheessa keskustelua, sillä erään alalla pitkään toimineen henkilön mukaan verkko-termiä ei käytetä kulttuurialalla. Päädyin lopulta kirjallisessa työssäni kuitenkin käyttämään sanaa verkko, koska halusin erottaa strategiseen yhteistyöhön tähtäävän verkottumisen siitä toiminnasta, joka tähtää lähes yksinomaan kontaktien luomiseen. Tarkoitus ei kuitenkaan ole keskustelun kangistaminen, joten mikäli ajattelutapa on selvä, on parasta käyttää itselleen parhaiten sopivaa sanaa. Verkkojen toiminnasta tulee lisää luvussa 4.

Kehittämistehtävän tavoitteet:

- tanssitoimijoiden tavoitteitten ja tarpeiden mukainen alustavien yhteistyöverkkojen tarkoituksen määrittäminen
- saada näyttämöt mukaan yhteistoimintaan sekä löytää muita potentiaaleja verkon jäseniä
- tehdä päätös yhteistoimintaverkon tai verkkojen perustamisesta ja edistää verkon konkreettisia toimia

3.3 Kehittämistehtävän rakenne ja rajaus

Kun olin saanut toimintakentästä kuvan, jaoin kehittämistehtävän taustoittamisen jälkeen kahteen osaan: suunnittelu ja kehittäminen, joita molempia seurasi arviointivaihe.

Kuvio 1.

Opinnäytetyön rakenne

Suunnitteluvaiheessa haastattelin tanssitoimijoita. Vastauksiin perustuen lähetin haastatelluille valintatehtävän, jonka tarkoituksena oli kerätä tietoa haastateltujen aktiivisuudesta toimintakentällään. Haastatellut valitsivat lisäksi valintatehtävässä tavoitteet, toiveet ja kaivatut yhteistyömuodot tärkeysjärjestykseen.

Kehittelyvaihe alkoi käsittelemällä tärkeimpien joukkoon valittuja asioita. Alustin verkkoja ryhmätapaamista, eli foorumia varten.

Rajasin opinnäytetyön haastatteluosuuteen ammattissaan toimivia tanssitaiteilijota lähinnä nykytanssin parista. Foorumiin kutsuin ammattilaisia laajemmin esittävän taiteen piiristä.

3.4 Menetelmät

Suunnittelin ensisijaiseksi menetelmäksi aineiston kentältä keruuta varten fokusryhmähaastattelua. Fokusryhmähaastattelu on tyypillisesti 6–12 henkilön ryhmähaastattelu, jossa aihepiiriä päästään käsittelemään yksilöhaastattelua dynaamisemmin ja monelta kantilta (Ojasalo ym. 2007, 100). En saanut maantieteellistä ja aikataulullisista haasteista johtuen yhtäkään suurempaa ryhmää koottua fokusryhmähaastattelua varten. Keskityin fokusryhmähaastattelun sijaan yksilöhaastatteluihin. Haastattelumuodoksi valitsin strukturoidun haastattelun, joka tarkoittaa että käytin kaikissa haastatteluissa samoja kysymyksiä samassa järjestyksessä (mt., 97).

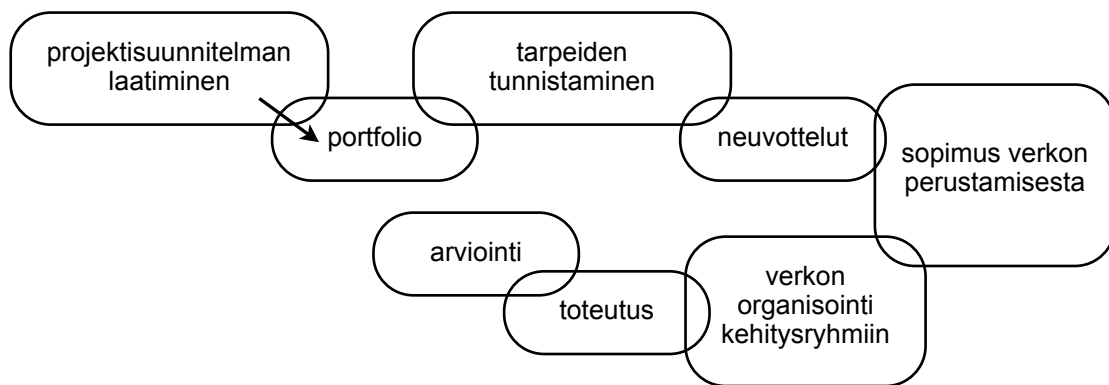
Kaavailin lisäksi teatterinjohtajien tapaamista keväälle, tarkoituksena oli keskustella tanssin mahdollisuuksista kaupunginteattereitten näyttämöillä sekä muista yhteistyömahdollisuuksista tanssitaiteen ja puheteatterin välillä. Totesin tanssitoimijoiden tarpeiden ja tavoitteiden selvittämisen kuitenkin olevan ensisijaisia. Päädyin järjestämään kesäkuun alkuun esittävien taiteiden tekijöiden tanssipainotteisen tapaamisen, jossa työstettäisiin muun muassa opinnäytetyöni aikana tehtyjä löydöksiä ja päätettäisiin jatkotoimenpiteistä.

4 VERKOTTUMISEN TARPEIDEN TUNNISTAMINEN

4.1 Yhteistoimintaverkot

Verkottumisen syitä voivat olla tehokkaamman tiedonkulun, paremman saatavuuden, kustannustehokkuuden ja laadun saavuttaminen. Verkkoon mukaan lähtevien osapuolten on tunnettava oma osaaminen, mitä osaamista tarvitaan ympärille ja mihin yhteistyöhön kannattaa panostaa. (Valkokari, Hakanen ja Airola 2007, 4.) Yrityselämässä yhteistoimintaverkkojen kehittämisessä käytetään kehittämistyöstä vastaavaa koordinaattoria projektipäällikkönä. Koordinaattorin tehtävänä on aktivoida verkon osapuolia ja ideoida yhteistyön ja yhteistoiminnan kehittämistä. Hän laatii verkon perustamista tai kehittämistä varten projektisuunnitelman.

Uutta verkkoa perustettaessa verkon potentiaaliset osapuolet jäsentävät koordinaattorin avustuksella verkottuneita yhteistyösuhteitansa ja laatii niistä portfolion. Portfoliosta muodostuu kuva millaisissa rooleissa toimitaan olemassaolevissa verkoissa, niistä saaduista hyödyistä ja siitä, mitkä verkoista ovat merkityksellisimpiä. Verkkojen kokoonpanoa arvioidaan ja määritellään minkälaisiin yhteistyösuhteisiin tulevaisuudessa halutaan pyrkiä, mikälainen on oma osaaminen ja mitä osaamista verkolla on. Verkon potentiaaliset osapuolet pohtivat tahoillaan tavoitteita ja keinoja verkon tavoitteitten saavuttamiseksi, jonka jälkeen nimetään tavoiteltavia yhteistyökumppaneita. (mt., 23–36.)

Kuvio 2.

Verkon perustaminen (soveltaen Valkokari, Hakanen ja Airola 2007, 23–24; Valkokari 2010, 13)

Kun verkon toimintaidea on alustavasti muodostettu, voidaan neuvotella tarkemmin tavoitteista, osapuolista, strategiasta ja verkon pitkäjänteisestä kehittämisestä. Verkon toimintaideaa kehitellään edelleen, kun potentiaaliset osapuolet ovat selvillä. Toimintaideasta muotoillaan mahdollisimman houkutteleva sekä koko verkon kokoonpanolle että sen palvelemille asiakkaille. Asiakkaita voivat olla verkosta riippuen esimerkiksi tanssikoulujen oppilaat, esitysten yleisö, kaupunkien organisaatiot tai kaupunginteatterit. Neuvotteluja jatketaan verkottumisen edellytyksistä kumppaniehdokkaiden kanssa, ja kartoitetaan yhteistyön mahdollisuuksia ja uhkia, verkottumishalua ja -kykyä ja tehtävänjakoa. Neuvottelujen päättyessä sopimukseen verkon perustamisesta määritellään sille 3–5 vuoden kehityssuunnitelma, visio ja toiminnan mittarit. Sovittavia asioita ovat osapuolet,

roolit, vastualueet, hallinto, hyödyn ja kustannusten jakaminen. Verkon toimintasuunnitelmaa toteuttavat kehitysryhmät ja työparit joko itsenäisesti tai koordinaattorin johdolla. (mt., 37–46.)

Yhteistoimintaverkon perustamiseksi tarvitaan positiivinen tahtotila ja suunnitelmallinen lähestymistapa. Verkon perustaminen on usein (Lehto ja Valkokari 2003, 4) vaativaa. Verkottumisprosessin läpiviemiseen vaikuttaa kuinka syvää yhteistyötä halutaan tehdä, ja onko kyseessä yhden toimijan käynnistämä verkottumisprosessi vai kehitetäänkö olemassaolevaa yhteistyötä vanhojen kumppanien kesken (Valkokari, Hakanen ja Airola 2007, 4). Ajallisesti kyse on muutamasta kuukaudesta noin kolmen vuoden prosessiin (mt., 12 ja 23). Verkottumisprosessin käynnistäminen opinnäytetyöni avulla onkin vain avaus pitkäjänteiselle strategiselle yhteistyölle.

Työelämässä toimitaan erilaisten tahojen kanssa yhteistyössä. Yhteistyö voi olla vapaasti kehittyvää tai tietoisesti rakennettua tähdäten strategiseen kumppanuuteen. Liiketoiminnassa verkottumisella pyritään parempaan kilpailukykyyn (mt., 4). Kulttuurialalla kilpaillaan yleisesti yleisön ajasta, jolloin verkottuminen esimerkiksi näkyvyyden lisäämiseksi tukee verkon osapuolia verrattuna yksin toimimiseen. Verkkojen systemaattiseen kehittämiseen on olemassa menetelmiä, jotka käytännössä ovat verkon kehittämispäivillä käytettäviä lomakkeita (mt. ja Alanne, Kaihlanen & Koskivirta 2012). Lomakkeet sisältävät kysymyksiä, joita käytetään keskustelun pohjana. Niiden avulla tehdään yhteenveto jota koordinaattori käyttää verkon kehittämisessä (Valkokari ym. 2007, 11). Verkko perustetaan sopimuksella (Alanne ym. 2012, 4).

4.2 Haastattelut

Haastattelemalla tanssitoimijoita tarkoitukseni oli saada tietoa tanssitaiteilijoiden verkottumistarpeesta. Pyrin haastattelemaan mahdollisimman monia seudun tanssitaiteilijoita ja koulujen edustajia, joka samalla oli heidän aktivoimistaan. Suhteellisen pienestä ammattilaisten määrästä huolimatta en tavannut tämän työn puitteissa kaikkia henkilökohtaisesti. Haastattelin kahtatoista tanssitaiteilijaa joista

yksi oli parihaastattelu, muut yksilöhaastatteluita. Perusteet haastateltavien valikoinnissa oli omakohtainen kokemus alueen tanssinkentästä. Tällä rajasin pois sellaisia, joilla ei varsinaisesti ole suhdetta alueeseen, jotka asuvat muualla ja käyvät alueella ainoastaan esimerkiksi opettamassa. Haastattelutilaisuudet olivat kevättalven 2013 aikana Kotkassa, Lappeenrannassa ja Loviisassa sekä viisi haastattelusta tein puhelimitse. Valitsin haastattelua varten kolme teemaa: tavoitteet, yhteistyö ja kiertuetoiminta.

Haastattelukysymykset ovat liitteessä (LIITE 1). Analysoin aineiston tanssin, tanssijoiden ja koreografioiden asemasta ja jaoin sen siten, että sain esille missä asioissa on parannettavaa. Aineisto on taulukossa 1. kahdessa kategoriassa: tiedottaminen ja työtilaisuudet.

Taulukko 1.

Haastatteluvastausten tyypittely: tanssin, ammattitanssijoiden ja koreografioiden asema

Tiedottaminen	ok	parannettavaa
tanssi näyttyy harrastajamaisena		-
tanssitaide on marginaalista		-
nuori ammattikenttä	+	-
tanssia ei mielletä taiteenlajiksi		-
tanssitaide ei osata sijoittaa	+	-
taiteenlajin arvostus matalahkoa tai ainakin tunnettuus heikkoa		-
tanssitaiteella on nouseva rooli	+	
Työtilaisuudet		
nykyisellään on vähän ammattitanssiesityksiä		-
ammattilaisosaamista on paljon	+	
on mahdollisuus taiteenlajin volyymin lisäämiseen	+	
matala hintataso auttaa toiminnassa	+	
suorat väylät kaupungin organisaatioon saa asiat liikahtamaan nopeasti	+	
tanssille on tarvetta ja kysyntää	+	
opettaminen	+	-

Taulukossa 1. parannettavat asiat painottuvat selvästi tiedottamiseen. Osa parannettavista asioista voi samalla olla positiivisia. Esimerkiksi nuori ammattikenttä voi luoda haasteita ja toisalta nuoresta ammattikentästä johtuen tanssitaidetoiminnalla saatetaan ylittää uutiskynnys. Työtilaisuuksien kategoriassa miinusmerkin saivat ammattitanssiesitysten määrä ja opettaminen. Ammattitanssiesitysten määrää olisi varaa lisätä, toisaalta moni on varsin kiinni opettamisessa ja muussa alan toiminnassa, joten esiintymisiin on etsittävä lisäpuhtia työtehtävien ulkopuolella. Positiivista on tietysti että opettaminen työllistää.

4.3 Valintatehtävä

Tein valintatehtävän perustuen haastatteluilta kerättyyn aineistoon liittyen tavoitteisiin, toiveisiin ja yhteistyömuotoon. Valintatehtävä antaa suuntaa asioista, jotka ovat yhteistyöllä kehittämiskelpoisia. Toteutin tehtävän Webropol-ohjelman avulla. Ohjelma lähettää vastaanottajan sähköpostiin linkin valintatehtävään, jossa vastaajat jäivät anonyymeiksi. Henkilöllisyyttä tai paikkakuntaa tärkeämpää oli saada mahdollisimman paljon vastauksia joka toteutuikin varsin hyvin. Kahdestatoista haastatelluista yksitoista palautti valintatehtävän.

Vertaan valintatehtävää työpajatyöskentelyssä käytettyyn liikennevalotryhmätyömenetelmään (Summa & Tuominen 2009, 30), missä osallistujat kirjaavat käsiteltävään aiheeseen liittyviä ehdotuksia fläppitaululle. Sen jälkeen tärkeimmiksi koettuja asioita valitaan esimerkiksi liimamalla vihreitä tarroja kannatettavan asian kohdalle. Ero fläppitaulutyöskentelyyn ja sähköisesti toteuttamaani valintatehtävään on se, että muiden henkilöiden valinnat eivät olleet näkyvillä ja siten vaikuttaneet vastaajan mielipiteeseen.

Aineiston jakaminen antoi rakennettaville verkoille sisältöjä myöhempää kehittämistä varten. Verkot toimivat tavoitteisiin pääsemisen työkaluina. Selvitin ensin valintatehtävällä kenen työpanoksella haastatteluista nousseet tavoitteet tai toiveet voisivat toteutua. Samalla mittasin vastaajien kiinnostusta annettuihin yhteistyön muotoihin.

Valintatehtävässä pyysin vastaajia valitsemaan:

- 1) asiat, joiden toteuttamisessa he olivat aktiivisia
- 2) asiat joista he olivat kiinnostuneita mutta tarvitsivat sysäystä toteuttamiseen
- 3) ne asiat, joita joku muu saisi työstää tavoitteitten ja toiveitten toteuttamiseksi.

Seuraavaksi pyysin vastaajia valitsemaan näistä enintään kolme tärkeimmiksi kokemaansa asiaa, tosin osa vastaajista antoi enemmän kuin kolme asiaa tärkeimmiksi. Jaottelin valintatehtävästä saadun aineiston annettujen äänien ja aktiivisuuden mukaan taulukkoihin 2. ja 3. Tärkeimmiksi ei koettu niitä asioita, joissa jo oltiin aktiivisimpia. Sen sijaan toiseksi aktiivisimpia asioita valittiin tärkeimmiksi. Näitä olivat esimerkiksi tanssin saaminen osaksi kaupungin kulttuuristrategiaa ja näkyvyyden lisääminen eri tavoin.

Seuraavaksi pyysin valitsemaan minkälainen olisi vastaajan osallistumistapa annetussa yhteistyömuodossa:

- 4) halu ottaa vetovastuu asian järjestämiseksi
- 5) halu tulla mukaan aktiiviseksi osapuoleksi, jos joku toinen on vetovastuussa
- 6) saattaisi osallistua
- 7) tuskin osallistuisi.

Näistä valittiin myös tärkeimmiksi koetut asiat. Eniten vetovastuuta otettaisiin ammattilaistanssitreenien järjestämisessä ja kaupunginteattereitten kanssa järjestettävässä yhteistyössä. Nämä sijoittuivat keskenään kuitenkin tärkeysjärjestyksessä kauas toisistaan. Syynä saattaa olla että ammattilaistreenien järjestäminen on verrattaen yksinkertaista eikä sitä koettu niin tärkeäksi.

Taulukko 2.
Työpanos tavoitteen tai toiveen toteuttamiseksi

Tärkeys (saadut äännet sulkeissa)		1.	2.	3.	Aktiivisuus- luokitus A–C A on aktiivisin
		Olen aktiivinen ja oma- aloitteinen tämän asian kanssa äänimäärä	Tätä haluaisin työstää, mutta tarvitsen jostain sysäyksen äänimäärä	Joku toinen saa toteuttaa tämän äänimäärä	
1 (7)	Tanssi osaksi kaupungin kulttuuristrategiaa	5	5	1	B
2 (6)	Tanssia edistävää kulttuurikasvatusta yleisesti	5	5	1	B
3 (5)	Näkyvyyden lisääminen eri tavoin, kuten tapahtumilla	6	5	0	B
3 (5)	Kontaktipinnan ja kommunikaatiokanavan luominen tanssijoiden, koreografien ja muiden tekijöiden välille	6	3	2	B
4 (4)	Tanssin merkityksen lisääminen peruskoulussa	4	4	3	B
5 (2)	Teosten valmistaminen paikallisesti	8	3	0	A
5 (2)	Tanssikulttuurin ja tanssikoulukulttuurin kehittäminen	4	5	2	B
5 (2)	Tasokas lapsille suunnattu tanssiteatteriesitys	3	4	4	B
5 (2)	Tanssikoulun tilojen tyhjäkäytön paikkaaminen loma-aikoina	4	0	7	B
5 (2)	Kulttuuripoliittiset rakenteet, että voisi toimia taiteilijana	2	2	7	C
5 (2)	Veturiorganisaatio, jonka kyljessä tanssitaidetoimintaa voi koordinoida	0	4	7	C
5 (2)	Luoda näyttämö Loviisaan	0	1	10	C
6 (1)	Päästä itse esiintymään	8	2	1	A
6 (1)	Vuorovaikutteinen yhteistyö kaupungin organisaation kanssa	5	6	0	B
6 (1)	Yhteistyöhön perustuva monimuotoisuus sisällöissä esimerkiksi yli taiderajojen	4	7	0	B
6	Kekkerit, jossa voi tavata toisiaan ja improvisoida	3	5	3	B
6 (1)	Pysyväisluonteinen aikuisten harrastajaryhmä, johon tulee uusia jäseniä, ja jonka kanssa eri koreografit voivat tehdä esityksiä	3	4	4	B
6 (1)	Nykyistä laajempi yhteistyö tanssikoulujen välillä	2	4	5	C
6 (1)	Residenssipaiikka	2	3	6	C
7 (0)	Tanssitaiteilijoiden sitouttaminen kulttuuritarjontaan	2	6	3	C
7 (0)	Teosten kehittämisessä mietitään teosten vaikutusta, jossa ei keskitytä vain ilmaisullisiin asioihin vaan vaikutusta yleisöihin	2	5	4	C
7 (0)	Esitysten tuominen alueelle muualta	1	7	3	B
	Yht.	79	90	73	

Taulukko 3.
Osallistumistapa yhteistyöhön

Tärkeys (saadut äännet sulkeissa)		4. Otan miehelläni vetovastuun asiassa	5. Tulen mukaan aktiiviseksi osapuoleksi	6. Saatan osallistua	7. Tuskin osallistun	Osallistumis- luokitus A–D, A on aktiivisin
		äänimäärä	äänimäärä	äänimäärä	äänimäärä	
1 (7)	Yhteistyö kaupunginteattereitten kanssa	4	6	1	0	A
2 (6)	Yhteistyö paikallisten eri alojen taiteilijoiden, teknisten henkilöiden yms. kanssa	3	5	3	0	B
2 (6)	Tanssitaiteilijoiden tapaaminen	1	7	3	0	B
2 (6)	Veturiorganisaatio, eli tanssikentän keskeinen toimija	0	6	5	0	C
3 (5)	Yhteistyötä myös yli kaupungin rajojen verkostoituen	1	6	4	0	B
4 (4)	Esittävän taiteen tekijäpankki, eli tiedotuskanavan ylläpitäminen tekijöiden itsensä ja heitä tarvitsevien välillä, nettipohjainen, mahdollisimman pitkälle automatisoitu, ylläpitäjä on rekisterinpitäjä	0	6	4	1	C
5 (3)	Yhteistyö musiikkioppilaitosten kanssa esimerkiksi esityksissä	3	4	3	1	B
6 (2)	Ammattilaistanssitreenit, vaikkapa kaksi kertaa vuodessa	4	5	2	0	A
6 (2)	"Kehopankki", että on kehoja joilla voi treenata ryhmäkoreografiaa (aikataulutus ja välimatkat ovat haastavia)	1	4	3	3	C
7 (1)	Koulutusta yhdessä näyttelijöiden kanssa	3	3	5	0	B
7 (1)	Kollektiivisesti toteutettu teos	3	1	6	1	B
7 (1)	Improvisaatioesitys yhteistyössä tekniikan kanssa kuten valo- ja äänisuunnittelijoiden	2	6	3	0	B
7 (1)	Yritysyhteistyötä, palvelupaketointiapua	1	2	6	2	C
8 (0)	Yhteistyö Italiaan	2	4	4	1	B
8 (0)	Yhteistyö Britanniaan	1	5	4	1	C
8 (0)	Muu kansainvälinen yhteistyö	1	3	6	1	C
8 (0)	Yhteistyö Venäjälle	0	5	5	1	C
	Yht.	30	78	67	12	

Aineisto on luokiteltu taulukoissa 4. ja 5. äänimäärän ja asiasisällön mukaan. Asioiden toteutumisessa tarvitaan eri määrä aktiivisia osapuolia. Esimerkiksi "Tanssikoulun tilojen tyhjäkäytön paikkaamisessa loma-aikoina" 4 vastasi olevansa aktiivisia asian kanssa ja 7 vastasi jonkun muun saavan toteuttaa asian. Vaikka enemmistö ilmoitti olevansa passiivisia asian kanssa, neljä aktiivista henkilöä on jo paljon huomioon ottaen että haastattelin kolmea tanssikoulun johtotehtävissä

työskentelevää henkilöä. ”Näkyvyyden lisääminen eri tavoin, kuten tapahtumilla” aktiiviseksi ilmoittautui 6 ja kiinnostuneiksi 5 vastaajaa, eli kaikki vastaajat haluavat tehdä työtä näkyvyyden lisäämiseksi. Näkyvyyden lisäämisen toteuttaminen vaatii kuitenkin paljon voimavaroja, ja luokittelin sen samaan luokkaan tanssikoulujen tilojen tyhjäkäytön paikkaamisen kanssa.

Taulukko 4.

Kuvion 3 tavoitteita ja toiveita koskevien vastausten aktiivisuusluokitus

Aktiivisuusluokka	1. Olen aktiivinen ja oma-aloitteinen tämän asian kanssa	2. Tätä haluaisin työstää, mutta tarvitsen jostain sysäyksen	3. Joku toinen saa toteuttaa tämän
A = aktiivinen, yhteistyöverkkojen muodostaminen potentiaalista omin voimin	= 8	≥ 2	≤ 1
B = aktiivinen ja kiinnostunut, yhteistyöverkkojen muodostaminen mahdollista omin voimin	≥ 3	≥ 0	≤ 7
C = verkkojen muodostamisessa todennäköisesti tarvitaan ylimääräisiä voimavaroja	≤ 2	≤ 5	≥ 4

Taulukko 5.

Kuvion 4 yhteistyön vetovastuun ottamista koskevien vastausten aktiivisuusluokitus

Yhteistyön toteutuminen	4. Otan mielelläni vetovastuun asiassa äänimäärä	5. Tulen mukaan aktiiviseksi osapuoleksi äänimäärä	6. Saatan osallistua äänimäärä	7. Tuskin osallistun äänimäärä
A = toteutuminen hyvin todennäköistä	= 4	≥ 5	≥ 1	< 1
B = toteutuminen melko todennäköinen	≥ 2	≥ 1	≥ 3	≤ 1
C = toteutumiseen tarvitaan todennäköisesti ylimääräisiä voimavaroja	≤ 1	≥ 3	≤ 3	≤ 3
D = yhteistyön muotoa ei kaivata	≤ 1	≥ 3	≥ 3	> 3

4.4 Väliarviointi

Taustoitus- ja haastatteluaineiston analyysin perusteella nousi kolme tarvealuetta esiin: näkyvyyden lisääminen, ammatillinen kehittyminen ja tiedottamisen lisääminen. Tarpeiden täyttämiseksi tarvitaan useita yhteistoimintaverkkoja. Taulukossa 6 ovat valintatehtävän tärkeimmiksi valitut aiheet. Siinä tarvealueet on eritelty ja verkoille, joissa sitä työstetään, on annettu työnimi.

Taulukko 6.

Tarvealueet ja yhteistoimintaverkot

Valmistelu	Tärkeys (saadut äännet sulkeissa)		TARVEALUEET				*)
			näkyvyyden lisääminen	ammatillinen kehittyminen	tiedottamisen lisääminen	verkon työnimi	
foorumi	1 (7)	Yhteistyö kaupunginteattereitten kanssa		✓		TARRANAUHA	A
foorumi	1 (7)	Tanssi osaksi kaupungin kulttuuristrategiaa	✓			STRATEGIA	B
tähän tarvitaan täsmennystä	2 (6)	Tanssia edistävää kulttuurikasvatusta yleisesti	✓			STRATEGIA	B
foorumi	2 (6)	Yhteistyö paikallisten eri alojen taiteilijoiden, teknisten henkilöiden yms. kanssa		✓		TARRANAUHA	B
opinnäytetyö	2 (6)	Tanssitaiteilijoiden tapaaminen		✓		KOMMUNIKAATIO	B
opinnäytetyö	2 (6)	Veturiorganisaatio, eli tanssikentän keskeinen toimija			✓	KOMMUNIKAATIO	C
opinnäytetyö	3 (5)	Näkyvyyden lisääminen eri tavoin, kuten tapahtumilla	✓			TAPAHTUMAT	B
opinnäytetyö	3 (5)	Kontaktipinnan ja kommunikaatiokanavan luominen			✓	KOMMUNIKAATIO	B
tähän tarvitaan täsmennystä	3 (5)	Yhteistyötä myös yli kaupungin rajojen verkostoituen			✓	KOMMUNIKAATIO	B
foorumi	4 (4)	Tanssin merkityksen lisääminen peruskoulussa	✓			PERUSKOULU	B
opinnäytetyö	4 (4)	Esittävän taiteen tekijäpankki			✓	KOMMUNIKAATIO	C
opinnäytetyö	-	Taustoituksen pohjalta: kiertuejärjestelmä	✓			KIERTUERINKI	-

*) A = yhteistyön toteutuminen on hyvin todennäköistä, asiassa ollaan aktiivisia ja yhteistyöverkkojen muodostaminen on mahdollista omin voimin

B = yhteistyön toteutuminen on melko todennäköistä, asiasta ollaan kiinnostuneita ja jonkin verran on aktiivisuutta joten yhteistyöverkkojen muodostaminen on mahdollista omin voimin

C = yhteistyöverkkojen muodostamisessa ja yhteistyön toteutumisessa tarvitaan todennäköisesti ylimääräisiä voimavaroja

Kaikkia valintatehtävissä esitettyjä tanssikentän tavoitteita, toiveita ja yhteistyömuotoja en pysty opinnäytetyöni aikana käsittelemään. Maantieteellisen alueen ja vaikuttamismahdollisuuksieni mukaan jäsensin opinnäytetyön aikana käsittelyyn ottamiani asioita, ja ne on merkitty vihreällä taulukkoon 6. Päädyin opinnäytetyön aikana edistämään tanssitapahtumien syntymistä, muodostamaan kiertuejärjestelmälle toimintaidean neuvottelujen pohjaksi, kehittämään tekijäpankki-idea ja yhdistämään kontaktipinnan luomisen siihen, pohtimaan mitä veturiorganisaatio voisi tarkoittaa, ja järjestää tanssitaiteilijoiden tapaamista.

Tanssitapahtumien edistäminen oli ajankohtaista myös tanssin teemavuoden takia. Tanssitoimijat olivat aktivoituneet ja teatteri oli kiinnostunut tanssin esillesaamisesta. Yhteyksiä oli helppo luoda tapahtumien edistämiseksi ja siten liikauttaa tapahtumien järjestämistä eteenpäin. Kiertuejärjestelmän puutetta vaikutti huutavan koko Suomen tanssikenttä. Paikalliset kaupunginteatterit ja muut näyttämöt saattaisivat olla kuitenkin kiinnostuneita kiertuejärjestelmästä tanssitapahtumaan linkitettyinä, joten ajatus siitä oli esitettävä ja keskustelu avattava. Tekijäpankki-idea ei ollut asioista akuutein, mutta se toimisi kontaktipinnan luojana, ja se voisi edesauttaa työllistymistä ja tapahtumien suunnittelua parantamalla tiedonkulkua. Tekijäpankin ylläpitäjälle tarvitaan organisaatio, joka on kiinnostunut alueellisesta esittävän taiteen edistämisestä. Tekijäpankin ylläpitoon ei ilmoittautunut halukkaaksi kukaan valintatehtävään vastanneista, joten tekijäpankin ylläpito olisi ratkaistava.

Tekijäpankin ylläpitäjänä voisi toimia haastatteluissa mainittu veturiorganisaatio, joskaan se ei työn aikana tarkentunut kuka tai mitä se voisi olla. Opinnäytetyöni lähtökohta oli työskennellä olemassa olevien organisaatioiden kanssa, mutta työn edistyessä teatterin suunnalta tuli ehdotus yhdistyksen perustamisesta. Tanssitaiteen edistämisessä ja yhteistyön organisoimisessa yhdistys voisi olla sopiva toimintamuoto tanssitaiteen edistämiseen ja verkottumiseen. On perusteltua ottaa teatterin näkökulma huomioon, kun yhteistyö teattereitten kanssa koettiin valintatehtävissä tärkeäksi.

Tanssitaiteilijoiden tapaamisesta oli puhuttu haastatteluissa ja se nousi valintatehtävissäkin esiin. Tapaaminen on verrattaen helppo toteuttaa, koska sen sisältö on järjestäjistä kiinni. Verkottumisessa on kuitenkin kyse aktiviteeteista

ihmisten välillä, joten tapaaminen on keskeisessä osassa luottamuksen rakentumisessa.

5 VERKOISTA MUODOSTUU RAKENTEITA TANSSITAITEELLE

5.1 Tanssielokuvat (tapahtumat-verkko)

Haastatteluissa esitettiin tanssielokuvia vaihtoehdoksi elävien esitysten kierrättämiselle. Tanssielokuvilla saisi tanssille näkyvyyttä varsin pienellä vaivalla. Lähestyin Helsingissä vuosittain järjestettävää kansainvälistä Loikka-tanssielokuvafestivaalia. Sen jälkeen yksi haastatteleistani tanssitaiteilijoista järjesti mahdollisuuden tanssielokuvien esittämisen varsinaisten elokuvien alkukuvina Kymenlaaksossa. Tanssielokuvien erillisnäytöksestä ei opinnäytetyön aikana sovittu, mutta se on suunnittelun alla.

Verkon potentiaaliset jäsenet:

Loikka-festivaali ja elokuvateatterit Helsingistä itään, tanssitoimijat avustavat tiedottamisessa

Hyödyt:

lisääntynyt tanssin näkyvyys, elokuvateattereiden tarjonnan erilaistaminen, Loikka-festivaalin tunnettuuden lisääntyminen

Verkon käynnistäminen:

Loikka-festivaalin ja elokuvateattereitten välinen suhde on paikallisista tanssitoimijoista riippumaton, jatkuvuus on verkon jäsenten päätettävissä

5.2 Tanssifestivaali (tapahtumat-verkko)

Vuotuinen tanssitapahtuma toimisi selkeänä ja tunnistettavana rakenteena tanssitaiteelle. Opinnäytetyöni tekemisen aikana olen keskustellut Kotkan Kaupunginteatterin johtajan kanssa paikallisten tanssitaiteilijoiden esitysten saamisesta teatterin näyttämölle, johon teatterinjohtaja ideoi Tanssin päivät -työnimellä kulkevaa tapahtumaa toukokuulle 2014. Tapahtuman ohjelmistossa olisi mahdollista muun ohjelmiston mukana esittää Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan tanssin teemavuoden antia.

Ryhdyimme tanssitaiteilijoiden kanssa lisäksi järjestämään rahoitusta kokoillan tanssiteokselle vuoden 2014 tapahtumaa varten.

Verkon potentiaaliset jäsenet:

tanssitoimijat, kaupunginteatteri/t

Hyödyt:

lisääntynyt tanssin näkyvyys, tanssin tunnettuus taidemuotona vahvistuu

Verkon käynnistäminen:

neuvottelut käynnissä ja ohjelmiston alustavaa suunnittelua tehdään

5.3 Kiertuerinki-verkko

Tanssin päivät -tapahtumaa varten ja tanssin teemavuoden aikana valmistetut teokset olisivat omiaan esitettäväksi myös muiden kaupunginteattereitten näyttämöillä. Kiertuejärjestelmä toisi kaivatun mahdollisuuden esitellä paikallista tanssiosaamista. Esitin teattereille toiveen Kaakkois-Suomen kaupunginteattereitten yhteistyöstä tanssiteosten minikiertueen mahdollistamiseksi tapahtumaviikon aikana. Neuvottelut kiertuemahdollisuudesta ovat opinnäytetyön kirjoittamisen aikaan vasta aluillaan.

Kiertuejärjestelmä oli ainoa taustoittamisessa eteeni tullut tavoitteellisesti verkottunut toimintamuoto. Tero Saarinen Companyn toiminnanjohtaja Iiris Autio on esittänyt

ajatuksen koko maan kaupunginteatterien ovien avaamisesta saman viikon aikana tanssiryhmille. Yksi viikko ei sinänsä ole ratkaisu kiertuejärjestelmäksi, sillä yhden viikon aikana kevyesti siirrettävissä ja melko nopeasti rakennettavissa oleva esitys voidaan esittää vain noin kolmella näyttämöllä. Kehittelin viikosta kaksiviikkoisen ja loin karkean ehdotuksen kiertuejärjestelmäksi Tanssin päiviä ajatellen. Ehdottamassani kiertuejärjestelmässä avainasemassa ovat näyttämöt, eikä se varsinaisesti vaadi tanssitoimijoita. Verkottumisen tarkoitus tietysti on asettaa saataville tanssitaiteen asiantuntijoita.

Verkon potentiaaliset jäsenet:

kaupunginteatterit, mahdollisesti Loviisan ja Porvoon kaupungit, tanssitoimija/t, Mustan ja Valkoisen Festivaali

Hyödyt:

lisääntynyt teatterin, tanssitaiteen ja seudun tunnettuus sekä uusien yleisöjen tavoittaminen

Verkon käynnistäminen:

neuvotteluja on alustettu opinnäytetyön aikana

5.4 Tekijäpankki (kommunikaatio-verkko)

Haastatteluissa esitettiin ajatusta tahosta, johon voi ottaa yhteyttä esimerkiksi esiintyjä tai tanssinopettajia tarvittaessa. Haastateltavilla oli nettipohjaisesta informaatioalustasta aikaisempaa kokemusta kahdesta järjestelmästä. Esimerkkinä kuvaillun järjestelmän ylläpitäjä oli organisaatio, jonka välityksellä järjestelmään rekisteröityneet henkilöt saivat tietoa tapahtumista, apurahoista, kilpailuista ja muista alaan liittyvistä uutisista. Järjestelmä palveli taiteen tekijöitä ja heidän työpanostaan tarvitsevia tahoja yhteisen kontaktipinnan luojana. Opinnäytetyön jälkeen selvitettäväksi jää olemassaolevat järjestelmät, johon mahdollisesti alueen tekijät voisivat liittyä. Mikäli kuitenkin päädytään oman järjestelmän luomiseen olisi parhaat käytännöt hyvä kartoittaa. Suomessa esimerkiksi ammattiliittojen jäsenille saatetaan tarjota vastaavaa palvelua, ja taustoituksen aikana havaitsin myös, että

Humanistisen ammattikorkeakoulun LATU-hankkeessa vuonna 2010 on tuotettu sähköinen luovien alojen toimijarekisteri (Taipale 2011). Myös Kotkan-Haminan seudun kehittämissyhtiö Cursor Oy on kerännyt Luovat alat -hankkeessa tekijöiden yhteystietoja (Luovat alat 2013).

Tekijäpankin toiminnoiksi esitettiin alustavasti:

- esittävän taiteen tekijöiden yhteystiedoista koostuva rekisteri
- automatisoitu tiedonvälitys rekisterin jäsenille, esimerkiksi kalenteritoiminto

Tekijäpankin ylläpitäjäksi tarvitaan taho, jonka toiminta takaa tekijäpankin jatkuvuuden. Hahmottelin rekisteri- ja tietosuojaselostetta tekijäpankille lähtökohdasta, jossa olemassaolevista organisaatioista tulisi tekijäpankin henkilörekisterinpitäjiä. Tekijäpankin muodostaman henkilörekisterin pitäjälle ei tulisi koitua liiaksi ylimääräistä työtä, ja tekijäpankin ylläpidon täytyisi hoitua mahdollisimman pitkälle automatisoidusti tietosuoja huomioon otettuna. Luonnostelin myös sopimuksen rekisterinpitäjäorganisaatioiden välille.

Käytin tässä vaiheessa hahmottelun pohjana 2500 vastaanottajaan asti ilmaista selainpohjaista uutiskirjejärjestelmää, Mail Chimpia. Mail Chimpin taustalla oleva Yhdysvaltalainen yritys The Rocket Science Group on tietosuojavaltuutetun tunnustaman Safe Harbor -järjestelmän piirissä. Mail Chimp on englanninkielinen ja rajoittunut lähinnä uutiskirjeiden lähettämiseen.

Seuraavaksi pohdimme kulttuurialan Gruppo-kontaktityökalun luoneen suomalaisen Gruppo Software Oy:n kanssa minkälainen maksullinen ratkaisu sopisi tekijäpankkitarkoitukseen. Gruppo on luotu yhteystietojen tehokasta hyödyntämistä varten (Gruppo Software 2008). Gruppoon työstetään parhaillaan ominaisuutta yhteystietojen päivittämiseen rekisteröidyn omasta toimesta. Ominaisuus on rekisterin ylläpitäjän työmäärää vähentävää.

Verkon potentiaaliset jäsenet:

perustamisvaiheessa tanssitaiteilijat, jatkokehittämisessä mahdollisesti taidetoimikunnat ja kaupunginteatterit

Hyödyt:

tehokkaampi tiedonkulku ja toimijoiden saatavuus

Verkon käynnistäminen:

tekijäpankin organisointi vaatii lisää pohtimista, parhaiten käytäntöjen kartoittamista sekä rekisterinpitäjän löytymistä

5.5 Veturiorganisaatio-verkko

Yhdistys voisi olla ratkaisu tekijäpankin rekisterinpitäjäksi, kiertueingin mahdolliseksi osapuoleksi ja ylipäättään tiedottamista ja koordinoitua tehostamassa. Se toisi uskottavuutta ja pitkäjänteisyyttä hankkeisiin, joita on raskasta viedä eteenpäin työryhmänä. Yhdistyksen perustaminen avaisi rahoitusmahdollisuuksia, jonka myötä alan kehittäminen olisi mahdollista. Yhdistyksen perustaminen selkeyttäisi yhteistyötä kaupunginteattereitten kanssa, kun toimijoiden roolit ovat selviä. Kaupunginteattereitten erilaisissa kehityshankkeissa yhdistys voisi toimia yhteistyötahona.

Veturiorganisaationa toimivan yhdistyksen tehtäviä:

- luoda ja ylläpitää yhteistyötä eri tahojen välille
- tiedottaminen
- olla julkisivuna tanssitaiteelle, kontaktipinnan ja tapaamisten järjestämiselle
- olla tekijäpankin rekisterinpitäjä ja tekninen ylläpitäjä
- monimuotoinen yhteistyö kaupunginteattereitten kanssa
- mukana kiertuejärjestelmän kehittämisessä, hyödyntämisessä, mahdollisesti käytännön työssä
- yhteistoimintaverkkojen menetelmällinen kehittäminen
- uusien esitysten tuottaminen

Verkon potentiaaliset jäsenet:

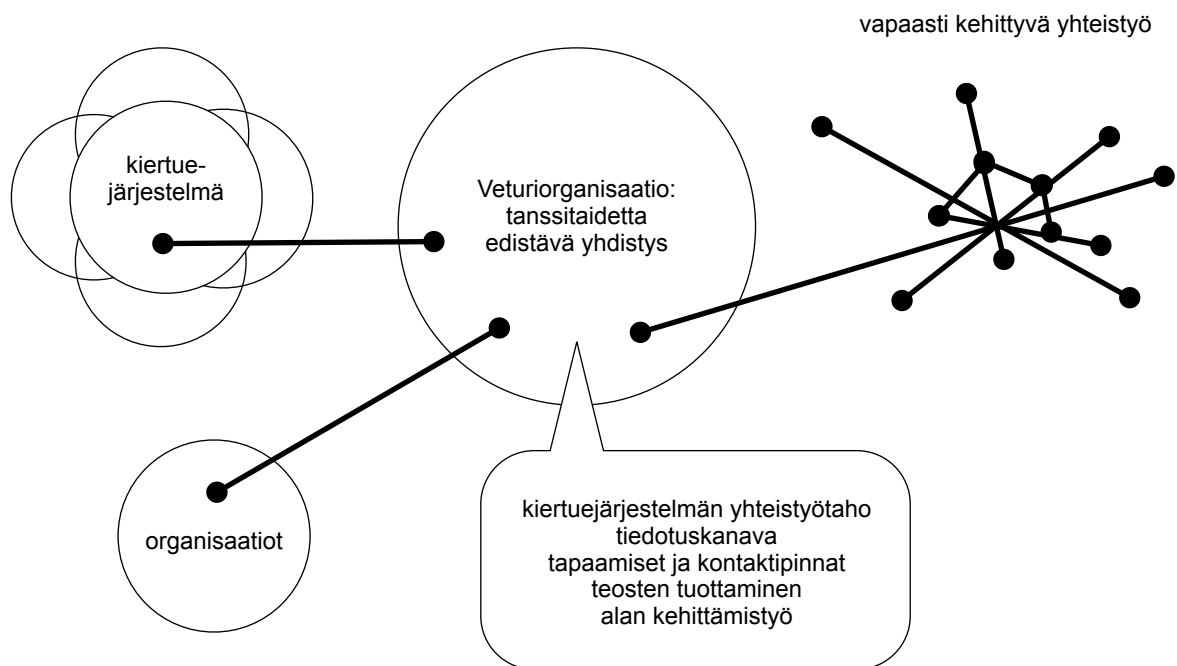
perustamisvaiheessa tanssitoimijat

Hyödyt:

tehostettu tiedonkulku, toimijoiden saatavuus, kontaktipinnan luominen

Verkon käynnistäminen:

veturiorganisaation rooli, tehtävät, rahoitus ja tekijäpankin organisointi vaativat lisää pohtimista ja parhaitten käytäntöjen kartoittamista

Kuvio 3. Veturiorganisaation rooli

5.6 Foorumi alustaksi jatkokehittämiselle

Foorumi on tanssitaiteilijoiden tapaaminen, jossa tanssikentän kehittämistä voidaan ryhtyä tekemällä. Verkkojen toimintaideoita työstetään edelleen ja tarkistetaan, että valitaan käytettävissä olevien voimavarojen mukaan toteutettavissa olevat asiat. Foorumi järjestetään ensimmäisen kerran Kotkassa kesäkuussa 2013. Verkkojen käynnistämisen jälkeen foorumi toimii verkkojen kehittämispäivänä. Tarkoituksena on jatkaa tapaamisia kerran, pari vuodessa.

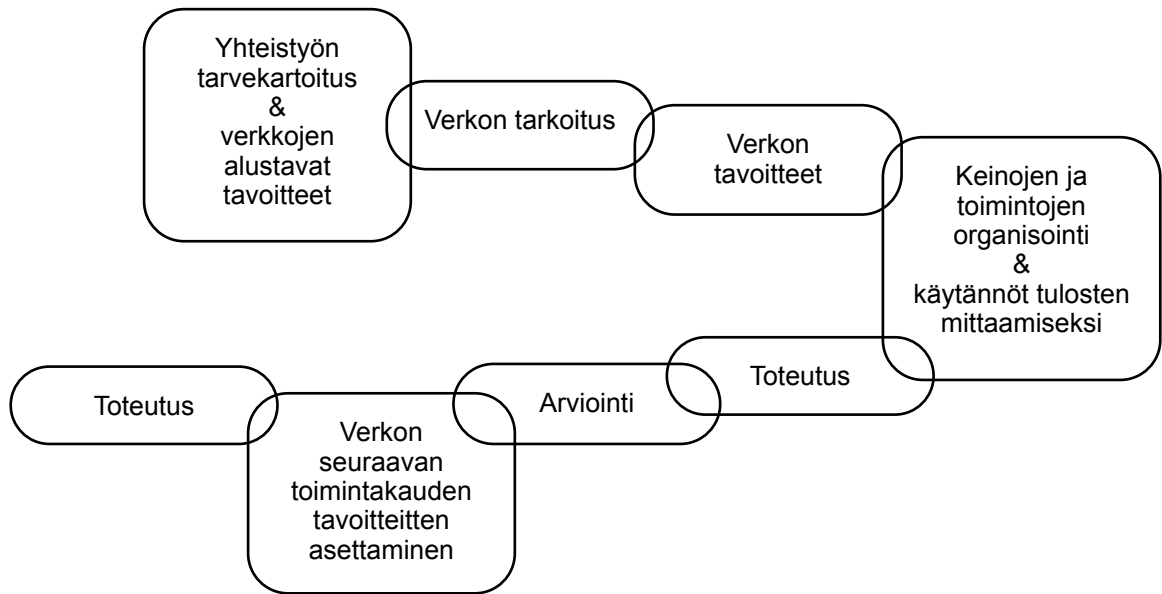
Foorumissa tarkennetaan verkkojen tavoitteita ja suunnitellaan keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi. Keinojen selkeyttämisen myötä saadaan kuva työpanoksen suuruudesta, ja voidaan nimetä potentiaalisia jäseniä ja tarkistaa aikatauluja. Foorumi on alusta keskustelulle ja kehittämistyölle. Se toimii samalla alustana tutustumiselle, jonka kautta yhteistyötä rakennetaan. Haastatteluissa ehdotettiin improvisaatiota tutustumisen tavaksi. Suurin osa foorumin osallistujista ovat esittävän taiteen parista, joten harjoitus sopii foorumin aloitukseksi. Samalla se konkretisoi haastattelussa esiintulleen idean. Verkkojen toimintaidean ja opinnäytetyön valintatehtävän esittely on johdanto työskentelylle. Kun idea verkottumisesta rupeaa hahmottumaan, tehdään sovellettu pikatesti verkottumisesta (Valkokari ym. 2007, 14–22) ja keskustellaan heränneistä ajatuksista. Pikatestillä arvioidaan verkottumisen nykytilaa ja hahmotellaan kehittämistarpeita.

Taidehallinnon edustaja Kaakkois-Suomen taidetoimikunnasta on kutsuttu tapaamiseen keskustelemaan tanssikentän mahdollisuuksista. Keskustelun jälkeen tanssikentän vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkat arvioidaan SWOT-menetelmällä, jonka jälkeen tavoitteita muodostetaan SMART-kaavan mukaan: Specific (tarkkuus), Measurable (mitattavuus), Agreed (osapuolten tukemaa), Realistic (saavutettavissa oleva) ja Time-constrained (valmis tiettyyn deadlineen mennessä) (Hill, O'Sullivan & O'Sullivan 2008, 291). SMART-kaava auttaa tarkentamaan tavoitteita jäsenetysti.

Kun tavoitteet on hahmoteltu potentiaalisille verkoille tutustutaan alustavien verkkojen toimintaideat -menetelmään. Sen avulla kuvataan verkon tuote tai palvelu, osapuolet ja työnjako. (Valkokari ym. 2007, 38–39.) Tämän jälkeen päätetään onko jo mahdollista valita toteutettavissa oleva verkko tai verkot, joita potentiaaliset verkon osapuolet alkavat jatkossa työstämään. Osallistujilta kerätään palaute tapaamisen kulusta ja päätetään seuraavan tapaamisen ajankohta. Ohjelmaan kuuluu lisäksi tutustuminen paikallisiin esitystiloihin ja iltamat.

5.7 Kehittelyvaiheen yhteenveto

Tanssielokuvaesitykset vaikuttavat mahdollisilta toteuttaa nopeallakin aikataululla. Muut opinnäytetyössä käsitellyt verkot vaativat lisää kehittämistä, toimijoiden sitouttamista ja mahdollisesti vertaisarviointia.

Kuvio 4.

Kehittämistyön eteneminen jatkossa

6 VERKOTTUMISPROSESSI

6.1 Tulokset ja arviointi

Kehittämistyössä mukana olleet suhtautuivat positiivisesti ja aktiivisesti kehittämistyöhön. Osallistujien antaman vapaan palautteen mukaan keskusteluyhteyden avaamista pidettiin tärkeänä ja aloitetta verkkojen kehittämiseksi arvokkaana. Pyrin opinnäytetyöllä luomaan perustaa tanssitaiteen verkottuneille rakenteille. Työn ensimmäinen tavoite oli tanssitoimijoiden tavoitteitten ja tarpeiden mukainen alustavien yhteistyöverkkojen tarkoituksen määrittäminen. Tämä vaati

aihepiirin taustoittamista, jossa onnistuinkin työn osa-alueista parhaiten. Oli kuitenkin vaikea saada etäisyyttä aiheeseen josta syystä kehittämistehtävän määrittämiseen meni enemmän aikaa kuin olin kaavaillut. Lisäksi työn kattama alue laajeni alkuperäisestä Etelä-Karjalasta ja Kymenlaaksosta aina Loviisaan ja Porvooseen saakka. Alueen laajentamisen myötä taustoittaminen jäi vähäisemmälle esimerkiksi Uudenmaan taidetoimikunnan toiminnan osalta.

Toisena tavoitteena oli saada näyttämöt mukaan yhteistoimintaan sekä löytää muita potentiaaleja verkon jäseniä. Tavoittelin monitoimijaisen yhteistyön käynnistämistä opinnäytetyön aikana. Tämä tavoite osoittautui ajallisesti melko haastavaksi joten työtä jatketaan tavoitteeseen pääsemiseksi opinnäytetyön jälkeen. Kolmanneksi tavoittelin päätöksen tekemistä yhteistoimintaverkon tai verkkojen perustamisesta. Verkkojen kehittäminen onnistuu vain yhteistyössä potentiaalisten osapuolten kanssa ja toimijoiden yhteentuominen opinnäytetyön aikana olisi edistänyt tätä prosessia. Jo haastateltavien koolle saaminen oli oma haasteensa aikataulujen ja välimatkojen aiheuttamista syistä. Tähän tavoitteeseen pääseminen edistyy foorumissa.

Työn tavoitteet oli sinänsä asetettu oikein ja toteuttaminen asetetussa aikataulussa olisi ollut mahdollista, vaikkakin väkinäistä, sillä verkottuminen on luottamukseen perustuva ja aikaavievä vuorovaikutusprosessi (Järvensivu, Nykänen & Rajala 2010, 17 ja 19). Verkkojen kehittäminen vaati uutena aluevaltauksena ajatusten kirkastamista. Yksityiskohtainen projektisuunnitelma olisi selkeyttänyt työn kulkua, kuitenkin positiivisesti kehittämistyön taustoittamisvaiheeseen vaikutti tavoitteiden muotoutuminen. Menetelmäosaamista olisi voinut olla enemmän ja siihen paneutuminen olisi voinut olla syvempää. Suunnittelin paljon toimenpiteitä joita karsin, koska ei ollut olemassaolevaa rakennetta jota kehittää. Haastatteluanalyysin ja tulosten hyödyntämisen suunnittelua olisi voinut tehdä järjestelmällisemmin. Lopuksi foorumin koollekutsumisessa kontaktit olisivat voineet ulottua laajemmalle esittävän taiteen toimijoiden pariin.

Kehittämistyön kestävät vaikutukset ovat nähtävissä vasta pidemmän ajan kuluttua, koska tavoitteellisten verkkojen syntyminen on hidasta. Jokaisen toimijan on arvioitava omaa toimintaansa, punnittava panosten suuruus, saavutettavat hyödyt ja käytössä olevat voimavarat ennen päätöksen tekoa verkkoon liittymisestä. Opinnäytetyö tuotti kuitenkin siinä mukanaolleille kaivattuja ammatillisia kontakteja.

Kehityin verkkojen kehittämisessä, menetelmäosaamisessa ja lisäksi paransin projektisuunnittelutaitojani. Opinnäytetyön myötä Kotkan Kaupunginteatteri ryhtyi suunnittelemaan tanssinpäiviä keväälle 2014, jonka ohjelmiston valmistelua tuin käynnistämällä paikallisten taiteilijoiden toteuttaman esityksen suunnittelua ja rahoituksen järjestämistä. Käynnistin lisäksi neuvotteluja Loikka-festivaalin ohjelmiston saamiseksi elokuvateattereihin, avasin keskustelua kiertuejärjestelmän perustamisesta ja valmistelin foorumia.

Pystyin joustamaan aikatauluissa, koska olin itse työn tilaaja. Hätköiden tehtyjen päätösten välttäminen johti kokonaisuuden kannalta parhaimpiin valintoihin. Tavoitteet ja tarpeet ovat nyt dokumentoitu ja niiden pohjalta jatketaan kehittämistyötä tanssitaiteen edistämiprojektissa. Projekti koordinoi verkottumista aluksi foorumissa. Foorumin jälkeen organisoidaan verkkojen toimintoja, ja ratkaistaan alueen tanssitoimintoja koordinoivan yhdistyksen mahdollinen perustaminen. Tekijäpankin osalta tehdään vertaisanalyysiä ja päätetään rekisterin perustamisesta.

6.2 Pohdinta

Työskentelemällä verkottuneesti voidaan päästä tehokkaisiin ratkaisuihin, kun verkon osapuolet hyödyntävät osaamista ja hiljaista tietoaan (Järvensivu ym. 2010, 7–8) ja tarvittaessa verkot voivat tukeutua päätöksenteossa tutkimustietoon. Verkottuminen on työkalu ja työnteon organisointitapa muun muassa sosiaali- ja nuorisotyössä, ja se perustuu osapuolten väliseen luottamukseen. Tanssin kenttä ei toimi yhtä hierarkkisesti kuin sosiaaliala, vaan vapaammin ja henkilökohtaisiin kontakteihin nojautuen. Nähdäkseni esittävien taiteiden kentällä voi hyvin hyödyntää verkottunutta työskentelytapaa. Jos työskentely yhteistoimintaverkossa ei ole tuttua, hautautuu verkoston kehittäminen helposti verkon osapuolten arjen alle ilman verkostokehittämistä johtavaa tahoja. Verkkojen kehittämiseksi voidaan kutsua projektikoordinaattori verkon ulkopuolelta tai käyttää tehtävään sopivaa henkilöä verkon sisällä. Olisi hyvä että alueen verkottuneita toimintoja voitaisiin ainakin aluksi koordinoita esimerkiksi projektirahoituksen turvin.

Verkottuminen edesauttaa monenlaisen yhteistyön rakentamista verkon ympärille. Tanssitaiteen alan rakenteiden muodostaminen alan ammattilaisille lisää esiintymistilaisuuksia myös harrastajakentällä, joka on yksi ammattitanssin tukipilareista.

LÄHTEET

- Alanne, Marinoora; Kaihlanen, Anna ja Koskivirta, Leena (toim.) 2012. Verkostotyökalupakki. Helsingin kaupunki: nuorisoasiainkeskus. Luettavissa internetissä: <http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/36dbc3d9-6d9d-4e24-b238-bb94deb2729e/Verkostotyokalupakki.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=36dbc3d9-6d9d-4e24-b238-bb94deb2729e>. Avattu 22.4.2013.
- Ahonen, Piia 2010. Kiertueverkostot-seminaarin muistio 28.10.2010. Tanssissa on tulevaisuus -juhlaseminaarisarja. Helsinki: Tanssin Tiedotuskeskus. Luettavissa internetissä: <http://www.danceinfo.fi/assets/Uploads/muistiokiertueverkostotseminari1409201.pdf>. Avattu 29.11.2012.
- Aplin, Beth ja Maitland, Heather 2007. Audience research executive summary. Cambridge: Henderson Aplin Partnership. Luettavissa internetissä: <http://www.dancetouringpartnership.co.uk/downloads/AudienceResearchExecutiveSummary.pdf>. Avattu 15.3.2013.
- Cantell, Timo 2003. Yhteenveto. Nykytanssin yleisöt. Tutkimus Tanssiareena 2000-festivaalin kävijöistä. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta. Yhteenveto luettavissa internetissä: <http://www.taiteenkeskustoimikunta.fi/fi/web/tkt/tilastotietoa-taiteesta>. Avattu 28.11.2012.
- Dagmar Market Intelligence 2008. Zodiak – uuden tanssin keskus. Kävijäprofiili yleisötutkimuksen perusteella. Tiivistelmä. Helsinki: Zodiak – uuden tanssin keskus. Julkaisematon dokumentti.
- Gruppo Software 2008. Gruppo on suomalainen kontaktitiedon työkalu viestinnän ammattilaiselle. Gruppo Softwaren nettisivut: <http://www.gruppo.fi/tuote.php>. Avattu 27.4.2013.
- Helavuori, Hanna 2011. Liikkuvuusstrategia – miksi. Liikkeelle – miten. TEKIJÄ-hankkeen seminaarikalvot. Helsinki: TINFO. Luettavissa internetissä: http://www.tekija.info/index.php?page=materiaalit_tuotantosunnittelu. Avattu 13.1.2013.
- Herala, Kirsi 2010. Näyttämö- ja tanssitaiteen kehittämislinjauksia Kaakkois-Suomessa. Kouvola: Kaakkois-Suomen taidetoimikunta. Julkaisematon dokumentti.
- Hill, Liz; O’Sullivan, Catherine ja O’Sullivan Terry 2008. Creative Arts Marketing. Oxford: Elsevier Ltd.
- Honkanen, Riitta 2011. Verkostojen rooli nykytanssin toimijoiden kansainvälistymisessä. Metropolia ammattikorkeakoulu. Ylemmän ammattikorkeakoulututkimnon opinnäytetyö. Luettavissa internetissä: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/27837>. Avattu 25.4.2013.
- Järvensivu, Timo; Nykänen, Katri ja Rajala, Rika 2010. Verkostajohtamisen opas. Verkostotyöskentely sosiaali- ja terveysalalla. Muutosvoimaa vanhustyön osaamiseen -hankkeen julkaisu. Helsinki: Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu. Luettavissa internetissä: <http://verkostajohtaminen.fi/wp-content/uploads/2010/12/Verkostajohtamisen-opas-versio-1-0-30-12-2010.pdf>. Avattu 2.5.2013.
- Karhunen, Paula 2006. Tanssin ja teatterin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus ammatillisen ja ammattikorkeakoulututkimnon suorittaneista. Finnish dance and theatre graduates on the labour market. Survey on graduates

from secondary and polytechnic level education. Tilastotietoa taiteesta N:o 36. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta. Englanninkielinen yhteenveto luettavissa internetissä: <http://www.taiteenkeskustoimikunta.fi/fi/web/tkt/tilastotietoa-taiteesta>. Avattu 27.12.2012.

Korjonen-Kuusipuro, Kristiina 2011. Samaa seittiä kutomaan. Visuaalisten alojen ammattitaiteilijoiden verkostoitumisedellytykset Kaakkois-Suomessa. Raportti 16. Lappeenranta: Etelä-Karjala-instituutti ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Luettavissa internetissä: http://www.lut.fi/documents/10633/83879/Samaa_seittia_kutomaan/3c0252bb-322f-405e-afd1-d079673e1065. Avattu 26.4.2013.

Keöja 2012. Think Tanks. Keöja-hankkeen internetsivu: http://www.kedja.net/?page_id=21. Avattu 25.3.2013.

Lehto, Taru ja Valkokari, Katri 2003. Verkoston kehittämisen työkalupakki. Helsinki: VTT. Luettavissa internetissä: http://www.tekes.fi/fi/gateway/PTARGS_0_201_403_994_2095_43/http%3B/tekes-ali1%3B7087/publishedcontent/publish/programmes/tyke/documents/raportit/raportti27.pdf. Avattu 10.2.2013

Luovat alat 2013. Yritykset. Luovat alat Kotka-Hamina ohjelman nettisivut: <http://www.luovatila.fi/yritykset>. Avattu 2.5.2013.

Moisio, Saara 2012. Institutional pressures and conventions of operation. Challenges for Collaboration between Finnish Municipal Theatres and Independent Dance Companies. Humanistinen tiedekunta. Helsingin yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Luettavissa internetissä: http://www.liikekieli.com/wp-content/uploads/2012/10/Pro-Gradu_Moisio_090112.pdf. Avattu 15.2.2013.

Ojasalo, Katri; Moilanen, Teemu ja Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

Opetusministeriö 2004. Tanssin aluekeskustoiminta. Tiivistelmä. Opetus- ja kulttuuriministeriön internetsivu: http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2004/tanssin_aluekeskustoiminta. Avattu 29.11.2012.

Rauhamaa, Raisa 2013. Fokus 3. Työryhmätapaaminen teatterikorkeakoululla 22.04.2013. Tapaamisen muistio luettavissa internetissä: http://www.tanssintalo.fi/fokus_tyopalaveri_osa3.pdf. Avattu 1.5.2013.

Santtila, Katri 2012. Opinnäytetyötä varten tiedustelu tanssin aluekeskussuunnitelmasta. Sähköposti ulla.wirzenius@humak.edu 29.11.2012.

Summa, Terhi ja Tuominen, Kaisu 2009. Fasilitaattorin työkirja. Menetelmiä sujuvaan ryhmätyöskentelyyn. Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry. Luettavissa internetissä: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/22510_Fasilitaattorin_tyokirja.pdf. Avattu 1.5.2013.

Taipale, Minna 2011. LATU. Luovien alojen tulevaisuus Etelä-Karjalassa -hanke. Hankkeen internetsivut: <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet/latu-luovien-alojen-tulevaisuus-etela-karjalassa-hanke>. Avattu 27.4.2013.

Tanssiareena ry 2012. Visio. Tanssiareena ry:n nettisivut: <http://tanssiareena.fi/tanssiareena-ry/visio/>. Avattu 27.11.2012.

Tanssin aluekeskusverkosto 2012a. Tanssin aluekeskusverkoston toiminnan tavoitteet. Verkoston internetsivu: <http://www.tanssinaluekeskukset.fi/>

[toiminnantavoitteet.html](#). Avattu 29.11.2012.

Tanssin aluekeskusverkosto 2012b. Tanssin aluekeskusverkosto. Verkoston etusivu internetissä: <http://www.tanssinaluekeskukset.fi/index.html>. Avattu 29.11.2012.

Tanssin aluekeskusverkosto 2013. Tanssin aluekeskusverkoston toiminnan tavoitteet. Verkoston internetsivu: <http://www.tanssinaluekeskukset.fi/itainen.html>. Avattu 4.4.2013.

Tanssin tiedotuskeskus 2010. Mitä taidetanssi on? Luettavissa internetissä: <http://www.danceinfo.fi/johdatus-tanssiin/voiko-hiipiminen-olla-tanssia-opas-tanssitaiteen-katsomiseen/1-mitae-teroidanssi-on/>. Avattu 11.4.2013.

Tanssin tiedotuskeskus 2012a. Yksittäisten koreografioiden teokset. Luettavissa internetissä:

<http://www.danceinfo.fi/tanssitolastot/arkisto/2011/yksittaeisten-koreografioiden-teokset/>. Avattu 11.4.2013

Tanssin tiedotuskeskus 2012b. Tanssin aluekeskusten esitykset ja katsojat 2011. Luettavissa internetissä: <http://www.danceinfo.fi/tanssitolastot/arkisto/2011/tanssin-aluekeskusten-esitykset-ja-katsojat-2011/>. Avattu 29.11.2012.

TEKIJÄ-hanke 2012. Esittely. Hankkeen internetsivut: <http://www.tekija.info/index.php?page=esittely>. Avattu 7.12.2012.

Valkokari, Katri 2010. Verkostojen rooli tulevaisuuden työelämässä.

Liiketoimintaverkostojen käytäntöä ja teoriaa. Tampere: VTT. Luettavissa interneissä: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2010/06/ESR-Ennakointiseminaari_2010/Valkokari_Katri.pdf. Avattu 26.4.2013.

Valkokari, Katri; Hakanen, Taru ja Airola, Merja 2007. Yritysverkoston strateginen kehittäminen. Työkirja. Helsinki: VTT. Luettavissa internetissä: http://www.vtt.fi/liitetiedostot/muut/verka_tyokirja.pdf. Avattu 10.4.2013.

Vilkuna, Anna 2013. Kaakon taide. Kaakkoissuomalaiset taiteilijat ainutlaatuihin yhteistyöhön. Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan nettisivut: http://www.taike.fi/web/kaakkois-suomi/uutinen/-/news/248800?p_p_auth=IkkPt0XK. Avattu 26.4.2013.

Zodiak 2013. Tanssin aluekeskus Helsinki. Zodiak– uuden tanssin keskuksen nettisivut: <http://www.zodiak.fi/fi/zodiak-info/tanssin-aluekeskus>. Avattu 23.4.2013.

LIITTEET

1. Haastattelukysymykset

LIITE 1

Haastattelukysymykset

Tämän haastattelun avulla saadaan tietoa Itä-Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen tanssin toimintakentästä. Tavoitteena on saada tieto taiteilijoiden verkostoitumistarpeesta.

Tavoitteet

1. Millainen on tanssin ja ammattitanssijoiden/koreografien asema toimintaalueellasi?
2. Mitä tavoitteita haluaisit asettaa seudun tanssitaiteelle?

Yhteistyö

3. Minkälaista yhteistyötä kaipaat tanssin edistämiseksi?
4. Minkälaiseen yhteistyökumppaneiden verkostoon voit tukeutua nyt?

Kiertuetoiminta

5. Missä tanssia pääsee näkemään?
6. Jos olisi kiertuejärjestelmä, miten usein sille olisi käyttöä näkökulmastasi?
7. Minkätyyppisiä esityksiä sinne voisi tarjota?
8. Millaista hinnoittelua pidät mahdollisena?